

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра міжнародного та європейського права

Міждисциплінарна курсова робота
на тему:
«Тайванська проблема як загроза миру в Тихоокеанському регіоні»

Студента 3 курсу МП-31 групи
Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 293 Міжнародне право
Ванкевича Олександра Андрійовича
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародного та
європейського права

Саванець Людмила Михайлівна

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ:

ВСТУП	3
Розділ 1. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ	6
1.1. Правовий статус Тайваню: еволюція від часів династії Цін до сучасності	6
1.2. Тайвань у міжнародному праві: проблема визнання, позиція провідних держав та ООН	8
1.3. Вплив міжнародних угод і рішень ООН на визначення статусу Тайваню	10
РОЗДІЛ 2. ТАЙВАНСЬКА ПРОБЛЕМА У СВІТЛІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	13
2.1. Політика «Єдиного Китаю» та її правові наслідки	13
2.2. Визнання та невизнання Тайваню в міжнародному праві: позиції держав та міжнародних організацій	15
2.3. Тайванська проблема як джерело напруженості: геополітичний та безпековий аналіз.....	17
РОЗДІЛ 3. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ ЕСКАЛАЦІЇ КОНФЛІКТУ НАВКОЛО ТАЙВАНЮ	20
3.1. Мирні ініціативи та дипломатичні формати врегулювання конфлікту навколо Тайваню.....	20
3.2. Роль міжнародних організацій (ООН, АСЕАН, АТЕС) у підтриманні миру та стабільності в регіоні.....	22
3.3. Правові наслідки потенційної воєнної ескалації та її вплив на глобальну безпеку.....	23
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28

ВСТУП

Актуальність теми: Проблема Тайваню є однією з найгостріших та найнебезпечніших криз у сучасній системі міжнародних відносин. Її врегулювання або ескалація здатна суттєво вплинути на безпекову ситуацію в Тихоокеанському регіоні й серйозно змінити глобальний баланс сил. Як демократична та високотехнологічна економіка, Тайвань залишається осередком геополітичного протистояння між Китаєм і Сполученими Штатами Америки, а також привертає увагу інших країн, зокрема Японії, Австралії, а також Європейський Союз та регіональні організації. Значущість цієї проблеми ще більше зростає в умовах посилення агресивної політики КНР, яка активізує військову діяльність у Тайванській протоці й демонструє готовність до силового вирішення конфлікту. США, дотримуючись політики стратегічної невизначеності, водночас надають Тайваню військову та дипломатичну підтримку, що лише підсилює напруженість. Крім того, економічна інтеграція Тайваню у світові ринки, особливо у сфері напівпровідникового виробництва, робить питання Тайванської кризи ще більш актуальним в умовах сучасної глобальної економіки. У зв'язку з цим дослідження проблеми Тайваню є надзвичайно важливим для розуміння способів запобігання конфлікту та забезпечення стабільності в Тихоокеанському регіоні. Аналіз цієї теми дозволить визначити найефективніші стратегії для міжнародної спільноти з метою зниження ризиків військового протистояння та підтримання балансу сил у регіоні.

Мета дослідження: Метою дослідження є комплексний аналіз Тайванського питання, яке потенційно має вплив на систему міжнародної безпеки та стабільності в Тихоокеанському регіоні. У межах роботи розглядаються історичні аспекти конфлікту, його міжнародно-правові основи, сучасний геополітичний контекст, позиції провідних держав і міжнародних організацій, а також на ймовірних сценаріях розвитку ситуації з урахуванням

геополітичної напруги. Особливу увагу приділено інструментам міжнародного права та дипломатії як можливим механізмам врегулювання конфлікту.

Для досягнення мети дослідження необхідно вирішити такі завдання:

1. Проаналізувати історичні обставини формування тайванського конфлікту.
2. Охарактеризувати міжнародно-правовий статус Тайваню у контексті міжнародних договорів і рішень міжнародних організацій.
3. Проаналізувати політику КНР щодо Тайваню, а також відповіді та реакції США, Японії, ЄС та інших ключових суб'єктів міжнародних відносин.
4. Розкрити роль Тайваню в системі глобальної економіки, зокрема в галузі високих технологій.
5. Оцінити ризики ескалації конфлікту та вплив потенційного загострення на регіональну та світову безпеку.
6. Вивчити можливості міжнародного права та дипломатичних зусиль у врегулюванні ситуації.

Методологія дослідження : базується на використанні комплексу загальнонаукових і спеціалізованих методів. Історичний метод дозволяє простежити витoki проблеми, визначити її етапи та проаналізувати вплив ключових подій на сьогодишню ситуацію. Метод порівняльного аналізу застосовано для співставлення Тайванської кризи з іншими схожими конфліктами з метою пошуку можливих способів її врегулювання. Юридичний метод використано для дослідження міжнародно-правового статусу Тайваню та аналізу норм міжнародного права щодо питань суверенітету й територіальної цілісності. Системний підхід дозволяє розглянути конфлікт у контексті його економічних, політичних і військових складових. Прогностичний метод дає змогу спрогнозувати варіанти розвитку ситуації і їхні наслідки на основі поточних тенденцій у міжнародних відносинах.

Об'єкт і предмет дослідження: Об'єктом даного дослідження є міжнародні відносини в Тихоокеанському регіоні, які формуються навколо проблеми Тайваню. Предметом виступають міжнародно-правові, військово-

політичні й економічні аспекти, а також їхній вплив на глобальну безпеку та регіональну стабільність.

Джерельною базою при написанні курсової роботи стали праці Кота Р., Глібчука О., Гавриляка І., Девідстона Дж., Рубінштейна М. та Керра Г. та такі нормативно-правові акти як Договір Сімоносекі (1895), Каїрська декларація (1943), Резолюція Генеральної Асамблеї ООН №2758 (1971), Закон про відносини з Тайванем (1979), Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 2758 (XXVI), а також міжнародні угоди та документи, що стосуються територіальних суперечок та прав людини, зокрема практики ООН щодо використання сили та самовизначення народів.

Структура курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, 3 розділів та 10 підрозділів, висновків та списку використаних джерел, який містить 24 найменування. Загальний обсяг роботи складає 30 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ.

1.1. Правовий статус Тайваню: еволюція від часів династії Цін до сучасності

Історія Тайваню є вкрай складною та спірною темою. Тайвань пройшов велику історію, змінив багато сюзеренів від часів династії Цін до сьогодення, відображаючи як внутрішньополітичні процеси, так і зовнішньо-політичні виклики.. Цей острів, розташований у східній частині Китайського моря, має багату історію, яка охоплює періоди під владою династії Цін, японської імперії, Республіки Китай (РК) та сучасну епоху, коли Тайвань де-факто є незалежною державою, але де-юре залишається предметом територіальних претензій Китайської Народної Республіки (КНР). Пропоную розбити цю тему на декілька періодів.

Тайвань під владою династії Цін (1683–1895). У 1683 році династія Цін анексувала Тайвань після поразки держави Дуннін, заснованої військовим лідером Чжен Ченгуном, більш відомим як Коксінга [3, с. 45] . Острів став складовою частиною імперії Цін, хоча його статус залишався доволі маргінальним через географічну віддаленість і значні культурні відмінності місцевого населення. У цей час Тайвань виконував роль важливого "передового форпосту", захищаючи південні кордони імперії від потенційних загроз з боку європейських колонізаторів та японських піратів. Правовий статус острова був чітко окреслений: Тайвань офіційно вважався невід'ємною частиною Китаю, що підтверджувалося здійснюваними адміністративними реформами й заходами для інтеграції території до складу імперії [7, с. 78]. Однак у період занепаду династії Цін центральна влада ослабла, через що контроль над островом поступово послабився. Це створило сприятливі умови для подальшої експансії Японії.

Японський колоніальний період (1895–1945). Після завершення Першої японсько-китайської війни (1894–1895) за умовами Сімоносекського договору

Тайвань перейшов під управління Японії [10, с. 112]. Договір став першим міжнародним документом, який юридично закріпив зміну статусу острова. Відтоді Тайвань функціонував як японська колонія, де проводилися масштабні реформи в інфраструктурі та економіці. Японська колоніальна адміністрація була суворою, але водночас ефективною, перетворивши острів на важливий економічний і стратегічний об'єкт. Це підтверджується численними дослідженнями. Однак після капітуляції Японії у Другій світовій війні Тайвань був повернутий Китаю відповідно до положень Каїрської декларації 1943 року та Потсдамської декларації 1945 року, що стали основою для подальших територіальних претензій Китайської Народної Республіки.

Тайвань під владою Республіки Китай (1945–1971). У 1945 році після повернення Тайваню до складу Китаю острів увійшов до складу Республіки Китай (РК), яка на той час контролювала материкову частину країни. Проте вже в 1949 році після громадянської війни в Китаї уряд Чан Кайші був змушений евакуюватися на Тайвань, оскільки материковий Китай перейшов під контроль комуністичної партії на чолі з Мао Цзедунем. Відтоді Тайвань де-факто став територією, яку продовжувала контролювати РК. Міжнародно-правовий статус Тайваню залишався невизначеним. Хоча РК представляла Китай в Організації Об'єднаних Націй до 1971 року, пізніше її місце було передано Китайській Народній Республіці. Тим часом Тайвань фактично діяв як окрема держава зі своєю владою, армією та унікальною економікою. Цей період ознаменував початок формування тайванської ідентичності, що поступово відокремлювалася від китайської.

Сучасний статус Тайваню (1971–дотепер). Після втрати місця в ООН у 1971 році Тайвань зіткнувся зі складними викликами в міжнародно-правовій сфері. У рамках політики "одного Китаю", якої дотримується більшість держав світу, Тайвань офіційно визнається частиною КНР. Тим не менш, де-факто острів зберіг свою незалежність. У 1979 році Сполучені Штати Америки розірвали дипломатичні відносини з Республікою Китай, визнавши КНР

єдиним законним урядом Китаю, що знайшло своє закріплення у Трьох комюніке [5, с. 156].

Попри це, Тайвань продовжує існувати як фактично незалежна демократія з власною конституцією, урядом і армією. Проведення перших прямих президентських виборів на острові у 1996 році стало важливим підтвердженням його демократичного курсу [11, с. 178]. Сьогодні Тайвань належить до найбільш розвинених регіонів світу, демонструючи високий рівень життя та міцну економіку.

1.2. Тайвань у міжнародному праві: проблема визнання, позиція провідних держав та ООН

Проблема міжнародного визнання Тайваню залишається однією з найскладніших у міжнародних відносинах, особливо в контексті глобальної політики та регіональної безпеки. З моменту втрати місця в ООН у 1971 році Тайвань був змушений адаптуватися до умов, у яких більшість країн визнають Китайську Народну Республіку (КНР) єдиним легітимним представником Китаю, а Тайвань залишається на маргінесах міжнародної дипломатії.

Тайвань, як частина Республіки Китай, був одним з засновників ООН та представником Китаю до 1971 року, коли згідно з резолюцією №2758 Генеральної Асамблеї ООН Китайська Народна Республіка була визнана єдиним законним представником Китаю в організації. Це рішення фактично вивело Тайвань з ООН, і з того часу жодна з країн-членів цієї організації не підтримує офіційного дипломатичного визнання Тайваню. КНР активно використовує своє право вето в Раді Безпеки ООН, щоб заблокувати будь-які спроби Тайваню отримати міжнародне визнання. [21]

Дипломатична ізоляція Тайваню на міжнародній арені зміцнюється завдяки принципу «Єдиного Китаю», який стверджує, що Тайвань є частиною території Китаю і що будь-які міжнародні відносини з Тайванем є порушенням суверенітету КНР. Ця позиція Китаю, підтримувана більшістю держав світу, фактично обмежує можливості Тайваню для розвитку дипломатичних відносин.

Сполучені Штати Америки вели активну політику підтримки Тайваню до 1979 року, коли Вашингтон визнав Китайську Народну Республіку єдиним законним представником Китаю. Однак, попри припинення офіційних дипломатичних відносин з Тайванем, США зберегли сильні неопублічні зв'язки з островом. У 1979 році США ухвалили Тайванський акт, який дозволяє Вашингтону надавати Тайваню військову допомогу та підтримувати його право на самозахист, навіть якщо не визнають офіційно його суверенітет. Крім того, США регулярно продають Тайваню сучасне озброєння, що сприяє зміцненню обороноздатності острова.

Водночас США підтримують політику стратегічної невизначеності, що означає відмову від чіткої позиції щодо того, чи будуть вони втручатися у випадку збройного конфлікту між Тайванем та Китаєм. Це дозволяє зберігати баланс у відносинах з обома сторонами, водночас демонструючи Китаю, що будь-яка спроба силового захоплення Тайваню матиме серйозні наслідки.

Позиція КНР залишається незмінною: Тайвань є невід'ємною частиною Китаю, і будь-яка спроба оголосити незалежність або утримуватися від політики єдиного Китаю є неприпустимою. Китай активно тисне на міжнародні організації та держави, вимагаючи від них не визнавати Тайвань як окрему державу і розривати дипломатичні відносини з островом. Влада КНР використовує всі можливі інструменти — від економічного тиску до дипломатичних маневрів, щоб утримувати Тайвань у міжнародній ізоляції.

Крім того, КНР активно просуває політику «Єдиного Китаю» серед розвинутих держав і тих, які розвиваються, використовуючи економічну міць країни для дипломатичного тиску на країни, які бажають підтримувати відносини з Тайванем. Китай також активно використовує свою роль у міжнародних організаціях для боротьби з будь-якими спробами Тайваню повернути своє місце в ООН.

Визнання або невизнання Тайваню не лише ставить під сумнів правовий статус острова, а й має серйозні наслідки для міжнародної політики. У світлі цієї проблеми виникають не лише юридичні, а й геополітичні наслідки для

глобальної безпеки. Тайвань залишається важливим стратегічним об'єктом, який має ключове значення для стабільності в Тихоокеанському регіоні. Його статус формує відносини між великими державами, включаючи Китай, США, Японію, а також інші країни, зокрема в контексті питання про безпеку та співпрацю в цьому регіоні.

Підсумовуючи, позиція провідних міжнародних держав щодо Тайваню є однією з основних складових глобальної політики. Офіційне невизнання Тайваню як окремої держави ускладнює розвиток його міжнародних відносин і сприяє посиленню напруженості між КНР та західними країнами, особливо США. Ситуація навколо Тайваню залишатиметься важливим фактором у контексті міжнародної політики і права в найближчі роки, оскільки країни світу продовжують балансувати між співпрацею з Тайванем і виконанням своїх зобов'язань щодо Китаю.

Однак така підтримка, попри її неофіційний характер, викликає жорстку реакцію з боку КНР, яка сприймає будь-яке визнання Тайваню — навіть опосередковане — як втручання у внутрішні справи Китаю. У результаті тайванське питання перетворилося на символічне протистояння між авторитарною та демократичною моделями розвитку. Ситуація навколо Тайваню залишатиметься важливим фактором у контексті міжнародної політики і права в найближчі роки, адже країни світу змушені балансувати між стратегічним прагматизмом у відносинах з Китаєм та підтримкою демократичних цінностей, які втілює Тайвань. Усе це свідчить про те, що проблема Тайваню — це не лише регіональний конфлікт, а й складова ширшого глобального протистояння інтересів.

1.3. Вплив міжнародних угод і рішень ООН на визначення статусу Тайваню

Статус Тайваню в міжнародному праві залишається спірним питанням, що значною мірою визначається існуючими міжнародними договорами, угодами та офіційними заявами. Відсутність єдиного правового регулювання

щодо суверенного статусу Тайваню створює ситуацію, в якій правовий статус острова визначається переважно політичними та дипломатичними чинниками.

Одним із ключових документів, що має значення для статусу Тайваню, є Каїрська декларація 1943 року, прийнята США, Великою Британією та Китаєм. Відповідно до цієї декларації, Тайвань повинен був бути повернутий під суверенітет Китаю після завершення Другої світової війни [8]. Це положення було підтверджене Потсдамською декларацією 1945 року, яка визначала умови капітуляції Японії та передбачала виконання умов Каїрської декларації.

Разом із тим, формальний правовий механізм передачі суверенітету Тайваню після Другої світової війни залишається дискусійним. У Сан-Франциському мирному договорі 1951 року, який офіційно завершив стан війни між Японією та союзниками, Японія відмовилася від прав на Тайвань, проте договір не вказував, яка саме держава отримує суверенітет над островом. Це створило правову невизначеність, що зберігається до сьогодні.

У 1971 році Генеральна Асамблея ООН ухвалила Резолюцію 2758, яка передала місце Китаю в ООН уряду Китайської Народної Республіки (КНР), виключивши представників Китайської Республіки (Тайваню). Однак резолюція не містить прямої позиції щодо суверенного статусу Тайваню, а лише визнає уряд КНР як єдиного законного представника Китаю в ООН.

Ключову роль у правовому регулюванні статусу Тайваню відіграють дипломатичні угоди між КНР та іншими державами. Зокрема, Спільні комюніке між США та КНР (1972, 1979, 1982 рр.) визначають, що США визнають принцип "одного Китаю", згідно з яким Тайвань вважається частиною Китаю, проте Вашингтон не визнає суверенітет КНР над островом. США підтримують неофіційні відносини з Тайванем через Закон про відносини з Тайванем (Taiwan Relations Act) 1979 року, який забезпечує постачання оборонного озброєння Тайваню та зобов'язується сприяти його безпеці. [4]

Європейський Союз дотримується аналогічної позиції, визнаючи принцип "одного Китаю", однак підтримує економічні та культурні зв'язки з Тайванем. У рамках Глобальної стратегії ЄС 2016 року Тайвань визнається важливим

економічним партнером, проте офіційне дипломатичне визнання не передбачається.

Отже, статус Тайваню залишається неврегульованим у міжнародному праві, оскільки основні договори та угоди не надають однозначної відповіді щодо його суверенітету. Визнання КНР як єдиного представника Китаю в ООН, дипломатичні домовленості з провідними державами світу та відсутність чітких правових механізмів щодо передачі суверенітету після Другої світової війни створюють правову невизначеність навколо Тайваню, залишаючи його в особливому міжнародно-правовому статусі.

Водночас ця ситуація відображає складність поєднання принципів суверенітету держав і політичної доцільності у сучасному міжнародному праві. Багато держав, зберігаючи офіційну прихильність до політики "одного Китаю", фактично здійснюють з Тайванем активні зовнішньоекономічні, культурні та інші неформальні зв'язки, що підкреслює функціональну суб'єктність острова у міжнародних відносинах. Такий подвійний підхід демонструє наявність гнучких механізмів співіснування правових норм і політичної практики, але водночас загострює ризики міжнародних конфліктів і викликає дебати щодо ефективності сучасної системи міжнародного права.

Таким чином, статус Тайваню — це не лише проблема окремої території, а й яскравий приклад складного переплетення історичних, політичних і правових чинників, що визначають сучасну міжнародно-правову реальність. Подальше врегулювання цього питання потребує глибокого діалогу між ключовими міжнародними акторами та пошуку нових форм міжнародного правового консенсусу.

РОЗДІЛ 2. ТАЙВАНСЬКА ПРОБЛЕМА У СВІТЛІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

2.1. Політика «Єдиного Китаю» та її правові наслідки

Правові механізми визначають легітимність, міжнародну реакцію та сприйняття збройних конфліктів. Китай, створюючи юридичні передумови для виправдання потенційної агресії, не лише формує внутрішню підтримку, а й впливає на міжнародні дискусії, підриваючи підтримку Тайваню та зменшуючи ймовірність іноземного втручання. Пекін намагається представити військову операцію як внутрішню справу, що може послабити міжнародну критику та ускладнити використання механізмів колективної безпеки. Через нормативні акти, такі як Закон про боротьбу з сепаратизмом, Китай закладає правову основу для криміналізації супротиву та обґрунтування військових дій. Це дозволяє йому маніпулювати правовими нормами задовго до початку потенційного конфлікту.

Китай спирається на концепцію «одного Китаю», стверджуючи, що питання Тайваню є виключно внутрішньою справою та не підпадає під міжнародні заборони на застосування сили. Основними правовими документами, що закріплюють цю позицію, є Конституція КНР 1982 р. та Закон про боротьбу з сепаратизмом 2005 р. Упродовж останніх років правове поле розширилося завдяки Закону про національну безпеку 2015 р., Закону про національну оборону 2020 р. та Закону про берегову охорону 2021р., що надають китайським військовим і правоохоронним органам розширені повноваження для дій у водах і повітряному просторі Тайваню.[18]

Крім того, Китай активізує військово-цивільне співробітництво через законодавчі ініціативи у сфері мобілізації, кібербезпеки та транспортної інфраструктури, що сприяє швидкому розгортанню військ у разі конфлікту. Закон про національну розвідку 2018 р. зобов'язує китайські та іноземні компанії сприяти збору розвідданих, що може створювати загрози безпеці Тайваню та його союзників.

Значну увагу Китай приділяє і правовому оформленню своєї позиції на міжнародній арені. На рівні двосторонніх угод Пекін прагне ввести положення про визнання Тайваню як невід'ємної частини Китаю, що фіксується в дипломатичних комюніке з державами, які встановлюють з ним відносини. Таким чином, створюється прецедентне поле, яке може використовуватись у міжнародних судових інстанціях для посилення китайської правової позиції.

Водночас, концепція «єдиного Китаю» перебуває у колізії з низкою основоположних принципів міжнародного права, зокрема принципом невтручання у внутрішні справи, заборонаю застосування сили та правом народів на самовизначення. Тайвань, маючи ознаки державності відповідно до Конвенції Монтевідео 1933 року (наявність постійного населення, визначеної території, уряду та здатності вступати у відносини з іншими державами), фактично функціонує як незалежна держава. Це створює додатковий виклик для міжнародного права, оскільки його традиційні категорії не завжди здатні охопити реалії гібридного суверенітету та політичної ізоляції.

Враховуючи наявні тенденції, можна очікувати подальшого просування концепції «одного Китаю» у міжнародних угодах та правових документах. Китай, ймовірно, активніше застосовуватиме юридичні механізми для введення економічних санкцій проти держав, що підтримують Тайвань, а також спробує юридично обґрунтувати розширення контролю над Тайванською протокою. Зокрема, можливе офіційне проголошення суверенітету над цими водами за аналогією з політикою Китаю в Південно-Китайському морі.

Загалом, правові механізми, які розробляє Китай, спрямовані на створення умов для потенційної анексії. У відповідь міжнародна спільнота має зосередитися на стратегіях протидії цим юридичним крокам: оскарженні правових аргументів Пекіна, зміцненні дипломатичного статусу Тайваню та посиленні правових і політичних заходів стримування.

Отже, політика «одного Китаю» є не лише політичним наративом, але й цілісною правовою стратегією, яка має на меті змінити міжнародний порядок щодо Тайваню через поступове нав'язування своєї інтерпретації правових

норм. Це вимагає від світової спільноти ретельного аналізу, послідовної правової відповіді та зміцнення норм міжнародного права, щоб уникнути прецедентів одностороннього перегляду статусу територій у майбутньому.

2.2. Визнання та невизнання Тайваню в міжнародному праві: позиції держав та міжнародних організацій

Статус Тайваню на міжнародній арені є предметом тривалих дискусій та суперечок. Після завершення громадянської війни в Китаї в 1949 році уряд Республіки Китай (Тайвань) втратив контроль над материковою частиною країни, але зберігав міжнародне визнання як представник Китаю в ООН та інших міжнародних організаціях. Однак, зростаюча роль Китайської Народної Республіки (КНР) на світовій арені призвела до зміни цієї ситуації.

У 1971 році Генеральна Асамблея ООН ухвалила Резолюцію 2758, яка передала місце Китаю в ООН уряду КНР, виключивши представників Тайваню з організації. Це рішення стало ключовим моментом у міжнародному невизнанні Тайваню як окремої держави. Відтоді більшість країн світу встановили дипломатичні відносини з КНР, визнаючи її єдиним законним представником Китаю. [16]

Станом на січень 2024 року лише 12 держав офіційно визнають Тайвань як суверенну державу та підтримують з ним дипломатичні відносини. Серед них переважно невеликі країни Океанії, Латинської Америки та Африки. Багато з цих визнань пов'язані з економічною та технічною допомогою, яку Тайвань надає цим країнам.

Більшість великих держав, включаючи США та країни Європейського Союзу, не визнають Тайвань як незалежну державу, дотримуючись політики "одного Китаю". Проте вони підтримують з Тайванем неофіційні відносини в галузях економіки, культури та безпеки. Наприклад, США, хоча офіційно не визнають Тайвань, прийняли "Закон про відносини з Тайванем" у 1979 році, який дозволяє підтримувати з островом міцні неофіційні зв'язки та надавати оборонну допомогу.

Україна встановила дипломатичні відносини з КНР у 1992 році та дотримується політики "одного Китаю", не визнаючи Тайвань як незалежну державу. Офіційна позиція України полягає в підтримці територіальної цілісності Китаю, що включає Тайвань як його невід'ємну частину.

Міжнародні організації, такі як ООН, Міжнародний валютний фонд та Світова організація торгівлі, не визнають Тайвань як окрему державу-члена. Проте Тайвань бере участь у деяких міжнародних форумах та організаціях під назвою "Китайський Тайбей". Ця назва використовується, наприклад, під час Олімпійських ігор та в Азійсько-Тихоокеанському економічному співробітництві (АРЕС), що дозволяє Тайваню підтримувати певний рівень міжнародної присутності без офіційного визнання суверенітету. [24]

Отже, статус Тайваню на міжнародній арені залишається складним і суперечливим питанням, що балансує між політикою, правом і геополітикою. Після визнання КНР у 1971 році міжнародна спільнота здебільшого відмовилася від офіційних зв'язків із Тайванем, хоча деякі держави, переважно невеликі, продовжують підтримувати з ним дипломатичні відносини. Водночас Тайвань зумів зберегти свою міжнародну присутність завдяки активній участі в неофіційних формах співробітництва, економічній взаємодії та культурному обміну з багатьма країнами світу, зокрема зі США та державами Європи.

Незважаючи на відсутність повноцінного міжнародного визнання, Тайвань залишається важливим суб'єктом міжнародних відносин і стратегічним партнером для ряду країн. Його унікальний статус відображає складну взаємодію між принципом суверенітету, глобальними політичними інтересами та реаліями міжнародного права. Тайванське питання продовжує бути точкою напруги у відносинах між великими державами, зокрема США і Китаєм, а також впливає на регіональну безпеку в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

2.3. Тайванська проблема як джерело напруженості: геополітичний та безпековий аналіз

Тайванська проблема є одним із ключових факторів напруженості в Східній Азії, маючи значний вплив на регіональну та глобальну безпеку. КНР вважає Тайвань невід'ємною частиною своєї території та не виключає можливості застосування сили для його возз'єднання з материковим Китаєм. Це ставлення має довгу історію, яке підкріплене не тільки політичними, а й військовими амбіціями. У китайській політичній риторичі, навіть після десятиліть відсутності формального контролю над островом, питання Тайваню залишається одним з центральних у зовнішній політиці Китаю. З іншого боку, Тайвань функціонує як фактично незалежна держава з власною політичною системою, економікою та збройними силами.

Важливу роль у цьому питанні відіграють Сполучені Штати Америки. Хоча США офіційно підтримують політику «одного Китаю», вони активно підтримують Тайвань у військовій та політичній сферах. Це включає надання оборонного озброєння та сприяння в інших аспектах безпеки через «Закон про відносини з Тайванем» 1979 року. Цей закон визначає зобов'язання США перед Тайванем щодо забезпечення його самооборони та надає правову основу для американської військової допомоги. Таке стратегічне партнерство з Тайванем підсилює напруженість у відносинах між США та КНР. Сполучені Штати вважають Тайвань важливим стратегічним союзником в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, що додатково поглиблює геополітичну напругу в контексті зростаючого впливу Китаю на світовій арені.

У той час, як основним протистоянням є суперечка між КНР та Тайванем, інші країни регіону також активно стежать за розвитком ситуації. Японія і Південна Корея мають прямий інтерес у забезпеченні стабільності в регіоні, адже будь-яка ескалація напруженості може безпосередньо вплинути на їх національні безпеки. Японія, зокрема, висловлює занепокоєння щодо потенційної китайської агресії в напрямку Тайваню, що може призвести до зміни балансу сил у Східноазійському регіоні. Південна Корея також уважно

спостерігає за ситуацією [12]. Будь-яка ескалація конфлікту може мати серйозні наслідки для безпеки та економіки всього Азійсько-Тихоокеанського регіону через стратегічне розташування.

Країни АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії) також висловлюють стурбованість щодо можливих наслідків конфлікту. Враховуючи важливість стабільності для економічного розвитку регіону та зовнішньоекономічної політики цих країн, АСЕАН закликає до мирного врегулювання суперечки та підкреслює необхідність діалогу між всіма зацікавленими сторонами. Ситуація навколо Тайваню визначає не лише геополітичні розклади, а й економічні тренди усього Азійсько-Тихоокеанського регіону, де Тайвань є важливим економічним гравцем.

З точки зору міжнародного права, використання сили для вирішення тайванської проблеми є порушенням основоположних принципів Статуту ООН. Зокрема, стаття 2(4) Статуту ООН забороняє застосування сили у міжнародних відносинах, за винятком випадків самооборони або дій, санкціонованих Радою Безпеки ООН. Міжнародне право надає пріоритет мирному вирішенню міжнародних спорів, що включає повагу до суверенітету та територіальної цілісності держав. Тайванська проблема є типовим прикладом конфлікту, в якому розв'язання суперечок потребує дотримання цих принципів, а також забезпечення стабільності та безпеки для всіх учасників конфлікту та зацікавлених сторін. [13]

Таким чином, тайванська проблема становить одну з найгостріших загроз миру й стабільності в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Її загострення не лише підвищує ризики прямої військової конфронтації між Китаєм і Тайванем, а й може спричинити ланцюгову реакцію втягування регіональних і глобальних гравців у конфлікт, що матиме масштабні безпекові та економічні наслідки. Активна участь США у підтримці Тайваню, стримуюча риторика Японії та занепокоєння країн АСЕАН свідчать про те, що ситуація вже давно вийшла за межі двостороннього протистояння та має характер глобального виклику. Наявність військових приготувань, юридичних механізмів тиску та

дипломатичних суперечностей робить конфлікт потенційно вибухонебезпечним у контексті загальної конкуренції між демократичними та авторитарними моделями управління.

У цьому контексті особливого значення набуває дотримання міжнародного права як єдиного інструменту, здатного забезпечити стабільність і запобігти ескалації. Повага до суверенітету, заборона застосування сили та принципи мирного врегулювання спорів мають стати основою будь-якого підходу до вирішення тайванської проблеми. Водночас міжнародна спільнота має посилити свою роль як посередника, здатного гарантувати баланс інтересів і недопущення збройного конфлікту. Ігнорування загрози з боку Китаю або поступки його експансіоністській політиці можуть не лише підірвати довіру до системи колективної безпеки, а й створити небезпечний прецедент для інших регіональних конфліктів у світі.

РОЗДІЛ 3. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ ЕСКАЛАЦІЇ КОНФЛІКТУ НАВКОЛО ТАЙВАНЮ

3.1. Мирні ініціативи та дипломатичні формати врегулювання конфлікту навколо Тайваню

Протягом десятиліть міжнародна спільнота намагалася сприяти мирному вирішенню тайванського питання, використовуючи дипломатичні механізми, міжнародні угоди та правові засоби для запобігання воєнній ескалації. Однією з ключових ініціатив є політика "одного Китаю", яку підтримують багато держав, визнаючи уряд Китайської Народної Республіки (КНР) як єдиного законного представника Китаю, водночас утримуючись від офіційних відносин із Тайванем. Ця політика базується на міжнародних угодах, зокрема на Спільних комюніке між США та КНР 1972, 1979 та 1982 років, які визначають дипломатичні рамки взаємодії між сторонами.

США, зокрема, дотримуються цієї політики, але водночас підтримують неофіційні відносини з Тайванем через "Закон про відносини з Тайванем" (Taiwan Relations Act) 1979 року, який передбачає надання оборонних озброєнь та сприяння безпеці острова. Відповідно до цього закону, США зобов'язані розглядати будь-які загрози Тайваню як загрози миру та безпеці в регіоні, що може спричинити їхню відповідну реакцію. Це створює баланс між політичним визнанням КНР та практичною підтримкою Тайваню.[4]

Китайська сторона також висувала власні мирні ініціативи, спрямовані на "мирне возз'єднання" з Тайванем. Одним із таких підходів є принцип "одна країна, дві системи", що був успішно застосований до Гонконгу та Макао. Однак Тайвань неодноразово відкидав цю пропозицію, оскільки вона може передбачати обмеження його політичної автономії та демократичного устрою. Зокрема, "Біла книга про тайванське питання та об'єднання Китаю" 2000 року, опублікована Державною Радою КНР, стверджує, що мирне об'єднання є пріоритетом, але не виключає застосування сили у випадку проголошення незалежності Тайванем. [6]

Інші міжнародні мирні ініціативи включають участь третіх держав та міжнародних організацій у врегулюванні конфлікту. Наприклад, Японія та Європейський Союз неодноразово наголошували на необхідності вирішення питання Тайваню мирним шляхом, відповідно до міжнародного права, включаючи Статут ООН. ЄС, хоча і дотримується політики "одного Китаю", активно розвиває торговельні та економічні відносини з Тайванем, що сприяє стабільності у регіоні.

Тайвань активно просуває власні ініціативи щодо підтримки регіонального миру. Наприклад, у 2021 році президент Тайваню Цай Інвень запропонувала ідею "Тайванської мирної ініціативи", що передбачає переговори з КНР на основі рівноправності та взаємоповаги. Крім того, Тайвань бере участь у міжнародних організаціях, таких як Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) і Всесвітня організація торгівлі (СОТ), що дозволяє йому розширювати міжнародну взаємодію в мирному руслі.

Врегулювання конфлікту навколо Тайваню продовжує залишатися одним із найбільш чутливих і стратегічно важливих викликів для міжнародної безпеки. Попри те, що політика «одного Китаю» домінує в офіційній позиції більшості держав, вона не усуває потреби в постійному пошуку дипломатичних компромісів та механізмів стримування конфлікту. Збереження балансу між визнанням КНР і неофіційною підтримкою Тайваню, зокрема з боку США та ЄС, створює складну, але поки ефективну систему стримування воєнної ескалації. Правовий фундамент цієї системи закладений у міжнародних документах, таких як Статут ООН, Спільні комюніке США та КНР, а також внутрішньому законодавстві окремих країн, як-от Закон про відносини з Тайванем.

Водночас важливу роль у мирному процесі відіграють регіональні актори та сам Тайвань, який прагне бути не лише об'єктом, але й активним суб'єктом міжнародного діалогу. Тайванські ініціативи на кшталт «Тайванської мирної ініціативи» спрямовані на демонстрацію готовності до переговорів і співпраці в умовах збереження свого демократичного устрою. Враховуючи зростаючу роль

економіки, технологій і взаємозалежностей у регіоні, саме дипломатичні, правові й економічні інструменти залишаються найперспективнішими для забезпечення стабільності. Подальший розвиток таких форматів, у поєднанні з міжнародною увагою до прав людини, верховенства права та регіонального діалогу, може стати основою для довгострокового мирного врегулювання.

3.2. Роль міжнародних організацій (ООН, АСЕАН, АТЕС) у підтриманні миру та стабільності в регіоні

Міжнародні організації відіграють важливу роль у підтриманні миру та стабільності в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) притримувалась тези, що Тайвань не є членом ООН, організація сприяє загальному миру та безпеці, підтримуючи принципи міжнародного права та сприяючи дипломатичним зусиллям для вирішення конфліктів. За останніми даними 2025 року, представниця Міністерства закордонних справ КНР Мао Нін повідомила, що, відповідно до офіційної правової позиції Управління з правових питань Секретаріату ООН, Організація Об'єднаних Націй розглядає Тайвань як частину Китаю, яка не має статусу самостійної держави.

Під час прес-конференції 7 березня міністр закордонних справ Китаю Ван Ї, відповідаючи на питання щодо Тайваню, наголосив, що у документах ООН регіон фігурує виключно як «китайська провінція Тайвань». Мао Нін підкреслила, що така позиція є сталою і офіційно зафіксованою в документах ООН. Вона також зазначила, що у резолюції Генеральної Асамблеї ООН №2758 від 1971 року прямо йдеться про існування лише одного Китаю, а Тайвань визнається його невід'ємною частиною.

Дипломатка уточнила, що цей документ закріплює за урядом Китайської Народної Республіки статус єдиного легітимного представника Китаю в Організації Об'єднаних Націй, а також визначає наявність лише одного представництва Китаю в ООН. За словами Мао Нін, відповідно до положень цієї резолюції, ООН та її спеціалізовані установи при позначенні Тайваню

використовують формулювання «китайська провінція Тайвань». Вона нагадала, що позиція КНР з цього питання є послідовною та незмінною: Пекін продовжує дотримуватись принципу «одного Китаю» та консенсусу 1992 року, прагнучи мирного об'єднання. Водночас Китай готовий вживати усіх необхідних заходів для захисту свого суверенітету та територіальної цілісності, протидіючи будь-яким спробам відокремлення Тайваню або зовнішнього втручання. [19]

Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН): АСЕАН активно працює над забезпеченням регіональної безпеки та стабільності. Асоціація застосовує різні стратегії для запобігання конфліктам, комбінуючи маневрування між провідними державами у різних інтеграційних структурах та діалогових форматах. Сьогодні АСЕАН є одним із системоутворюючих елементів системи безпеки, що формується в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Попри наявні територіальні суперечки з країнами-членами АСЕАН, Китайська Народна Республіка зацікавлена у зміцненні торговельно-економічної співпраці з державами регіону. Південно-Східна Азія залишається одним із найбільш стабільних у світі економічних центрів, що демонструє сталий розвиток навіть в умовах глобальних кризових процесів. З 2010 року між Китаєм та АСЕАН функціонує зона вільної торгівлі, яка посіла третє місце у світі за обсягами товарообігу та руху капіталу. Окрім економічної вигоди, це надало Пекіну можливість просувати власне бачення єдності країн, що розвиваються. Зокрема, китайське керівництво стверджує, що державам третього світу не варто покладатися на Захід для створення зон вільної торгівлі, а слід об'єднуватися для протидії домінуванню розвинених країн.

Окрему роль у посиленні впливу КНР відіграє ініціатива «Один пояс, один шлях», яка передбачає фінансову підтримку та інвестиції у розвиток інфраструктури країн, що розвиваються. Особливу небезпеку для безпеки регіону та ефективності ухвалення рішень в АСЕАН становить тісна співпраця Китаю з авторитарними режимами. [20]

Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) є важливою платформою для Тайваню, що дозволяє йому брати участь у регіональній

економічній інтеграції та співпраці. Тайвань приєднався до АТЕС у 1991 році під назвою "Китайський Тайбей" одночасно з Китаєм та Гонконгом.

Участь Тайваню в АТЕС можлива завдяки акценту організації на економічних питаннях та використанню терміну "економіки" замість "країн" для своїх членів. Це дозволяє Тайваню взаємодіяти з іншими членами АТЕС, включаючи Китай, у сфері економічного співробітництва. Однак, через заперечення Китаю, президенти Тайваню не можуть особисто брати участь у самітах АТЕС. Натомість, Тайвань призначає спеціальних представників для участі в цих заходах. Наприклад, у 2024 році старший радник президента Лінь Сінь-і був призначений представником Тайваню на саміті в Перу.

Тайвань активно використовує своє членство в АТЕС для сприяння регіональній економічній інтеграції та демонстрації своєї готовності до участі в ініціативах, таких як Регіональна економічна інтеграція (REI) та Ecotech. Крім того, Тайвань робить фінансові внески для підтримки ініціатив АТЕС, спрямованих на зміцнення людської безпеки, цифрових інновацій та економічної участі жінок.

Отже, участь Тайваню в АТЕС сприяє економічній співпраці та інтеграції в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, створюючи сприятливе середовище для мирного співіснування та зниження напруженості через взаємозалежність економік. [1]

3.3. Правові наслідки потенційної воєнної ескалації та її вплив на глобальну безпеку

Потенційна воєнна ескалація навколо Тайваню матиме серйозні правові та геополітичні наслідки. Згідно з міжнародним правом, зокрема Статутом ООН (стаття 2, пункт 4), використання сили у міжнародних відносинах заборонено, за винятком випадків самооборони (стаття 51) або за мандатом Ради Безпеки ООН. Військове втручання КНР проти Тайваню може бути розцінене як акт агресії відповідно до Резолюції 3314 Генеральної Асамблеї

ООН (1974 р.), що визначає агресію як застосування сили проти територіальної цілісності або політичної незалежності будь-якої держави.

З огляду на зобов'язання держав у рамках міжнародного гуманітарного права, можливий конфлікт призведе до масових порушень прав людини, що підпадають під юрисдикцію Женевських конвенцій 1949 року та їхніх додаткових протоколів. Воєнні дії можуть спричинити порушення принципів захисту цивільного населення, заборони невибіркових нападів та застосування заборонених видів зброї, що може кваліфікуватися як військові злочини відповідно до Римського статуту Міжнародного кримінального суду (1998 р.).

Конфлікт у Тайванській протоці може мати серйозні наслідки для міжнародного миру та безпеки. Рада Безпеки ООН теоретично могла б ухвалити резолюції щодо врегулювання ситуації, однак наявність Китаю як постійного члена Ради із правом вето значно ускладнює цей процес. У разі воєнної агресії міжнародне співтовариство могло б вдаватися до заходів, передбачених Головою VII Статуту ООН, зокрема до економічних санкцій або міжнародної миротворчої операції під егідою ООН.

З геополітичного погляду, воєнна ескалація в регіоні може спричинити втручання США на підставі Закону про відносини з Тайванем [4], який передбачає можливість надання Тайваню оборонної підтримки. Також активну позицію можуть зайняти союзники США, зокрема Японія та Австралія, що підвищує ризики регіонального збройного конфлікту. [9]

Окрім військових та правових аспектів, конфлікт матиме серйозні наслідки для світової економіки. Тайвань є ключовим виробником напівпровідників, а його інфраструктура є критично важливою для глобальних ланцюгів постачання. Економічні санкції, блокада або руйнування виробничих потужностей можуть спричинити глобальну кризу у високотехнологічних галузях та світових фінансових ринках. [17]

Крім того, можливий конфлікт може спричинити гуманітарну кризу. Військові дії можуть змусити сотні тисяч або навіть мільйони людей шукати притулку в сусідніх країнах, що спричинить міграційні виклики для регіону та

міжнародної спільноти. Відповідно до Конвенції ООН про статус біженців 1951 року, держави будуть зобов'язані надавати міжнародний захист особам, що залишають зону конфлікту.

Таким чином, запобігання ескалації конфлікту навколо Тайваню є критично важливим для підтримання міжнародного миру та стабільності. Це вимагає скоординованих зусиль міжнародної спільноти, активного використання дипломатичних механізмів, дотримання принципів міжнародного права та розробки нових мирних ініціатив для зниження напруги в регіоні.

ВИСНОВОК

Тайванська проблема — це складний комплекс історичних, правових, політичних та безпекових питань, що виникли внаслідок громадянської війни в Китаї та подальшого розколу країни. Її суть полягає в невизначеному міжнародно-правовому статусі Тайваню, який, де-факто, є незалежною демократичною державою, але, де-юре, розглядається більшістю країн світу як частина Китайської Народної Республіки (КНР).

Тайвань пройшов довгий шлях від частини імперії Цін до японської колонії та, врешті, до місця перебування уряду Республіки Китай. Неоднозначність міжнародно-правового статусу Тайваню, зокрема відсутність консенсусу щодо його суверенітету, ускладнює дипломатичні зусилля з врегулювання конфлікту. Політика "одного Китаю", яку підтримує КНР, та стратегічна невизначеність США є ключовими факторами, що визначають міжнародну динаміку навколо Тайваню. Тайванська проблема є джерелом напруженості в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, а потенційна ескалація конфлікту матиме серйозні наслідки для регіональної та глобальної безпеки. Міжнародні організації, такі як ООН, АСЕАН та АТЕС, відіграють важливу роль у підтриманні миру та стабільності в регіоні, хоча їхні можливості обмежені через політичну складність тайванського питання. Міжнародне право та дипломатичні зусилля є ключовими інструментами для запобігання ескалації конфлікту, хоча їхня ефективність залежить від політичної волі сторін.

Тайванська проблема залишається одним із найскладніших викликів для міжнародної спільноти. Її мирне врегулювання вимагає дипломатичних зусиль, поваги до міжнародного права та врахування інтересів усіх зацікавлених сторін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bodeen C. Taiwan's participation at APEC forum offers a rare chance to break China's bonds. AP News. URL: <https://apnews.com/article/taiwan-apec-chang-lai-china-economy-7963548073776bf839eeb66b66316568> (date of access: 24.03.2025).
2. Cairo Declaration (1943). United Nations Treaty Series.
3. Davidson, J. W. (1903). The Island of Formosa: Historical View from 1430 to 1900.
4. H.R.2479 - Taiwan Relations Act. CONGRESS.COM. URL: <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/2479> (date of access: 29.03.2025).
5. Kerr, G. H. (1965). Formosa Betrayed.
6. «One China» and the Cross-Taiwan Strait Commitment Problem | The China Quarterly | Cambridge Core. Cambridge Core. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/china-quarterly/article/one-china-and-the-crosstaiwan-strait-commitment-problem/B3920960100A0B99C1D3F1F39DDAD965#article> (date of access: 31.03.2025).
7. Rubinstein, M. A. (1999). Taiwan: A New History.
8. The Cairo Conference, 1943. U.S. Department of State. ARCHIVE. URL: <https://2001-2009.state.gov/r/pa/ho/time/wwii/107184.htm> (date of access: 27.03.2025).
9. The Taiwan Straits Crises: 1954–55 and 1958. Office of the Historian. URL: <https://history.state.gov/milestones/1953-1960/taiwan-strait-crises> (date of access: 31.03.2025).
10. Treaty of Shimonoseki (1895). The American Journal of International Law.
11. United Nations General Assembly Resolution 2758 (1971).

12. Гавриляк І. Китай проти Тайваню. У чому причина конфлікту. ГЛАВКОМ. URL: <https://glavcom.ua/columns/agiazagrebel'ska/kitaj-proti-tajvanju-u-chomu-prichina-konfliktu-867031.html> (дата звернення: 28.03.2025).

13. Глібчук О. Проблема Тайваню: сучасний конфлікт та його наслідки в глобальному контексті. Принципи ведення «гарячої війни» на початку ххї століття у глобальній перспективі і на конкретних прикладах: цілі, інструменти, результати. Чернівці, 2023. С. 59–78. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9197/008.pdf?isAllowed=y&sequence=1> (дата звернення: 31.03.2025).

14. «Заморожені конфлікти» у російсько-китайських відносинах - Борисфен Інтел. Борисфен Інтел. URL: <https://bintel.org.ua/uncategorized/zamorozheni-konflikty-u-rosiysko-kytayskykh-vidnosynakh/> (дата звернення: 28.03.2025).

15. Китай і Тайвань: просте пояснення суті конфлікту - BBC News Україна. BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62396120> (дата звернення: 24.03.2025).

16. Кот Р. Чий Тайвань? У чому суть претензій Китаю до острова та яка позиція України і світу. РБК-Україна. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/chiy-tayvan-chomu-sut-pretenziy-kitayu-ostrova-1721902926.html> (дата звернення: 28.03.2025).

17. Кремлівський Китай: про що треба знати українцям, очікуючи підтримки від КНР? ZMINA. URL: <https://zmina.info/articles/kremlivskyj-kytaj-pro-shho-treba-znaty-ukrayinczyam-ochikuyuchy-pidtrymky-vid-kr/> (дата звернення: 28.03.2025).

18. Політики К. Правові аспекти підготовки Китаю до захоплення Тайваню - War on the Rocks. Друкарня. URL: <https://drukarnia.com.ua/articles/pravovi-aspekti-pidgotovki-kitayu-do-zakhoplennya-taivanyu-war-on-the-rocks-9qhtH> (дата звернення: 27.03.2025).

19. «Тайвань є провінцією Китаю» – такою є послідовна позиція ООН – МЗС КНР. URL: <https://ukrainian.cri.cn/2025/03/11/ARTI1741676282029345> (дата звернення: 24.03.2025).

20. Тінь «великого брата», або проблематика безпекової політики АСЕАН на тлі зростання китайсько-американського протистояння | ADASTRA. ADASTRA І Аналітичний центр. URL: <https://adastra.org.ua/blog/tin-velikogo-brata-abo-problematika-bezpekovoji-politiki-asean-na-tli-zrostannya-kitajsko-amerikanskogo-protistoyannya> (дата звернення: 24.03.2025).

21. Учасники проектів Вікімедіа. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 2758 (XXVI) – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Резолюція_Генеральної_Асамблеї_ООН_2758_\(XX_VI\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Резолюція_Генеральної_Асамблеї_ООН_2758_(XX_VI)) (дата звернення: 24.03.2025).

22. Учасники проектів Вікімедіа. Тайвань (провінція Китайської Народної Республіки) – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Тайвань_\(провінція_Китайської_Народної_Республіки\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Тайвань_(провінція_Китайської_Народної_Республіки)) (дата звернення: 24.03.2025).

23. Учасники проектів Вікімедіа. Українсько-тайванські відносини – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Українсько-тайванські_відносини (дата звернення: 24.03.2025).

24. Чи є Тайвань невизнаною державою?. Global Voices по-українськи. URL: <https://uk.globalvoices.org/2020/01/23/3164/> (дата звернення: 28.03.2025).